

Role Models: Yirmiyahu – Winning Isn't the Point

"If you're going through hell, keep going."
— Attributed to Winston Churchill

This week's role model is a particularly personal one. He authored the Haftarah and the key work of the Three Weeks – Eichah.

Living with a progressive neurological disease inevitably changes the way I think about words like *success*, *victory* and *perseverance*. Reflecting on the life of Yirmiyahu (known in English as Jeremiah), I realised that he has been teaching me a lesson I need now more than ever.

A prophet without the usual credentials

Yirmiyahu was never the obvious hero. He was not a king like David, a military leader like Yehoshua (Joshua), or a miracle-working prophet like Eliyahu (Elijah). His task was simply to speak G-d's truth, even when nobody wanted to hear it.

For almost forty years he warned that unless the nation repented, Jerusalem would fall. Instead of listening, the people mocked him, imprisoned him, beat him, threw him into a muddy cistern and accused him of treason. In the end, everything he had foretold came to pass. Jerusalem fell, the Beit HaMikdash (The Jewish Temple) was destroyed and the people were exiled.

Judged only by visible success, Yirmiyahu appears to have failed. He did not change the course of the nation, avert the catastrophe, or prevent the world he loved from collapsing around him. Yet Jewish tradition remembers him as one of the greatest prophets who ever lived.

Why success was never the measure

Because G-d was never measuring him by the outcome.

G-d says something similar to the prophet Yechezkel (Ezekiel) :

בְּרֹאֲדָם צִפָּה נִתְמַיֵּד לְבֵית יִשְׂרָאֵל

"Son of man, I have made you a watchman for the House of Israel." (Yechezkel 3:17)

A watchman's responsibility is to sound the alarm. Whether the city listens is not his to control. That distinction changes the entire story. Yirmiyahu's contemporaries rejected him, but later generations recognised the truth of his warnings.

His greatness becomes even more remarkable when we see the man behind the prophecy. The Talmud traces his lineage back to Rachav, the Canaanite woman whose leap of faith helped change Jewish history (Megillah 14b). Yet Yirmiyahu himself

דמויות מופת: ירמיהו – הניצחון מעולם לא היה העיקר

"אם אתה עובר בגיהנום – המשיך ללכת".
— מיוחס לווינסטון צ'רצ'יל

דמות המופת של השבוע היא אישית במיוחד עבורי. הוא חיבר את ההפטרה ואת מגילת איכה – החיבור המרכזי של ימי בין המצרים.

החיים עם מחלה נוירולוגית מתקדמת משנים בהכרח את האופן שבו אני חושב על מושגים כמו הצלחה, ניצחון והתמדה. ככל שהתבוננתי בחייו של ירמיהו הנביא, כך הבנתי שהוא מלמד אותי שיעור שאני זקוק לו היום יותר מאי פעם.

נביא שלא התאים לתבנית

ירמיהו מעולם לא היה הגיבור המתבקש. הוא לא היה מלך כדוד, לא מצביא כיהושע, ולא נביא מחולל ניסים כאלהו. שליחותו הייתה פשוטה לכאורה, אך קשה מנשוא: לומר את דבר ה', גם כאשר איש אינו רוצה לשמוע אותו.

במשך קרוב לארבעים שנה הוא הזהיר שאם העם לא ישוב בתשובה, ירושלים עתידה ליפול. במקום להקשיב לו, לעגו לו, אסרו אותו, היכו אותו, השליכו אותו אל בור הטיט והאשימו אותו בבגידה. לבסוף התקיים כל אשר ניבא: ירושלים חרבה, בית המקדש נחרב, והעם גלה מארצו.

אם נמדוד אותו על פי הצלחה הנראית לעין בלבד, נדמה שירמיהו נכשל. הוא לא שינה את דרכה של האומה, לא מנע את החורבן ולא הציל את העולם שאהב מלהתמוטט. לנגד עיניו. ואף על פי כן, מסורת ישראל רואה בו אחד מגדולי הנביאים שקמו לעם ישראל.

מדוע ההצלחה מעולם לא הייתה אמת המידה

מפני שהקב"ה מעולם לא בחן אותו לפי התוצאה.

רעיון דומה אומר הקב"ה ליחזקאל הנביא:

בְּרֹאֲדָם צִפָּה נִתְמַיֵּד לְבֵית יִשְׂרָאֵל
יחזקאל ג, יז

תפקידו של הצופה הוא להתריע. האם אנשי העיר יקשיבו לאזהרתו או יתעלמו ממנה – שוב אינו נתון לשליטתו. ההבחנה הזאת משנה את כל הסיפור. בני דורו של ירמיהו דחו אותו, אך הדורות שבאו אחריהם הכירו באמת שבדבריו.

גדולתו מתעצמת עוד יותר כאשר מתוודעים לאדם שמאחורי הנבואה. הגמרא מייחסת את ייחוסו לרחב, האישה הכנענית שמעשה האמונה שלה שינה את מהלך ההיסטוריה היהודית (מגילה י"ד ע"ב). ואף על פי כן, ירמיהו עצמו כלל לא נראה כמי שנועד לגדולות.

כאשר הקב"ה קרא לו בראשונה, הוא השיב:

hardly looked destined for greatness. When G-d first called him, he protested:

נאמר אֶהְיֶה אֶדְנִי יְהוָה הִנֵּה לֹא־יָדַעְתִּי דְבַר כִּי־נָעַר אָנֹכִי

"Ah, Lord G-d, I do not know how to speak, for I am but a youth." (Yirmiyahu 1:6)

He despaired, questioned G-d and even cursed the day he was born. Tanach does not hide these struggles. If anything, it highlights them. His courage was not the absence of fear, but the determination to continue despite it.

At one of his lowest moments he wrote:

וְהָיָה בְּלִבִּי כָאֵשׁ בַּעֲרַת עֵצָר בְּעֶצְמָתִי וְנִלְאִיתִי כְּלָכַל וְלֹא אוֹכֵל

"It was in my heart like a burning fire, shut up in my bones; I was weary of holding it in, and I could not." (Yirmiyahu 20:9)

He wanted to stop, yet the truth he carried would not let him.

Rabbi Jonathan Sacks notes that Moshe, Eliyahu and Yirmiyahu each reached moments of profound despair, even praying for death. Great leadership in Tanach is often inseparable from loneliness. Yet Yirmiyahu continued to carry out the mission G-d had entrusted to him.

Faithful to the end

One detail has always moved me.

After Jerusalem fell, a Midrash cited by Rashi describes Yirmiyahu walking beside the exiles in chains so that they would not suffer alone. Later, when offered safety and comfort in Babylon, he chose instead to remain with the shattered remnant in the Land of Israel. Even after decades of rejection, he refused to abandon his people.

The Talmud attributes the authorship of *Eichah* (Lamentations) to Yirmiyahu. The prophet who could not prevent Jerusalem's destruction became the man who gave every future generation the words with which to mourn it. His greatest influence came after the catastrophe, not before it.

Even that book, written amid the ashes of everything he had warned about, refuses to end in despair:

חֲסִדֵּי ה' כִּי לֹא תִמְנָו כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמָיו חֲדָשִׁים לְבָקָרִים רַבָּה אֲמוּנָתָהּ

"The kindnesses of the Lord have not ended, His mercies are not exhausted. They are new every morning; great is Your faithfulness." (Eichah 3:22–23)

What this teaches me now

נאמר אֶהְיֶה אֶדְנִי הִנֵּה לֹא־יָדַעְתִּי דְבַר כִּי־נָעַר אָנֹכִי.
ירמיהו א, ו

הוא התייאש, שאל שאלות קשות, ואף קילל את יום היוולדו. התנ"ך אינו מסתיר את מאבקיו; להפך, הוא מאיר אותם באור מלא. אומץ ליבו של ירמיהו לא התבטא בהיעדר פחד, אלא בנחישותו להמשיך למרות הפחד.

באחד מרגעיו הקשים ביותר כתב:

וְהָיָה בְּלִבִּי כָאֵשׁ בַּעֲרַת עֵצָר בְּעֶצְמָתִי וְנִלְאִיתִי כְּלָכַל וְלֹא אוֹכֵל.
ירמיהו כ, ט

הוא רצה לחדול, אך האמת שנשא בקרבו לא הניחה לו.

הרב יונתן זקס מציין שמושה, אליהו וירמיהו הגיעו כולם לרגעים של ייאוש עמוק, עד שאף התפללו למות. בתנ"ך, מנהיגות גדולה כרוכה פעמים רבות בבדידות עמוקה. ואף על פי כן, ירמיהו המשיך לשאת בנאמנות את השליחות שהקב"ה הפקיד בידיו.

נאמן עד הסוף

יש פרט אחד בחייו של ירמיהו שתמיד ריגש אותי.

לאחר חורבן ירושלים מתאר מדרש המובא ברש"י כיצד ירמיהו הלך לצד הגולים הכבולים בשלשלאות, כדי שלא יישאו את סבלם לבדם. מאוחר יותר, כאשר הוצעו לו ביטחון ונוחות בבבל, הוא בחר דווקא להישאר עם שארית הפליטה בארץ ישראל. גם לאחר עשרות שנים של דחייה, הוא סירב לנטוש את עמו.

חז"ל מייחסים לירמיהו את כתיבתה של מגילת איכה. הנביא שלא הצליח למנוע את חורבן ירושלים הוא האיש שהעניק לכל הדורות הבאים את המילים שבעזרתן יתאבלו עליה. השפעתו הגדולה ביותר באה דווקא לאחר החורבן, ולא לפניו.

וגם אותה מגילה, שנכתבה מתוך אפרו של כל מה שעליו התריע במשך שנים, מסרבת להסתיים בייאוש:

חֲסִדֵּי ה' כִּי לֹא תִמְנָו כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמָיו. חֲדָשִׁים לְבָקָרִים רַבָּה אֲמוּנָתָהּ.
איכה ג, כב–כג

מה זה מלמד אותי היום

במשך רוב חיי מדדתי הצלחה באמצעות תוצאות. היו בעיות לפתור, ארגונים להוביל ויעדים להשיג. בדרך כלל, מאמץ הוליד תוצאות, והתוצאות הפכו לאמת המידה שלפיה שפטתי אם הצלחתי.

החיים עם מחלה נירולוגית מתקדמת אילצו אותי לחשוב מחדש על כל זה.

For most of my life, I measured success by outcomes. There were problems to solve, organisations to lead and goals to achieve. Effort usually produced results, and results became the measure of whether I was succeeding.

Living with a progressive neurological disease has forced me to rethink that completely. I continue to hope, pray and believe in the possibility of miracles. Judaism demands no less. But hope is not the same thing as entitlement. I have been blessed beyond measure in so many areas of life that I cannot approach G-d as though He owes me rescue from this particular challenge.

What remains in my control is not the outcome, but the manner in which I meet it. There are days when success cannot be measured by achievement at all. The victory may simply be getting out of bed with gratitude intact, loving my family well, cherishing my friends, continuing to learn, continuing to teach, continuing to write, and refusing to surrender the person I want to be.

What I learn from Yirmiyahu

Yirmiyahu reminds me that winning was never the point. He did not save Jerusalem, persuade his generation or prevent the world he loved from collapsing around him. Yet Jewish tradition has never regarded his life as a failure. His greatness was never defined by the outcome. It was defined by the faithfulness with which he carried the mission G-d entrusted to him.

The Rambam (Maimonides) makes a similar point in his discussion of free will, citing Yirmiyahu's words in Eichah. Human beings cannot control history, other people or even many of the circumstances of their own lives. What we are always accountable for are the choices we make in response. The prophet who could not control Jerusalem's fate could still account for the one thing that was always his to give: his own choices. So can we.

That is the lesson I want to carry with me.

I cannot control how this illness unfolds. I cannot determine where the journey ends. What I can control is how I travel it: whether I choose gratitude over bitterness, whether I continue to love those around me, and whether I remain faithful to the responsibilities G-d has given me today rather than becoming consumed by tomorrow.

Perhaps Churchill and Yirmiyahu were teaching the same lesson.

"If you're going through hell, keep going."

Not because you know you will win. Not because success is guaranteed. But because faithfulness is sometimes a greater achievement than victory. Yirmiyahu never won the battle he

אני ממשיך לקוות, להתפלל ולהאמין באפשרות של ניסים. היהדות דורשת מאיתנו לא פחות. אולם תקווה אינה שקולה לתחושת זכאות. זכותי לברכות רבות כל כך, בתחומים רבים כל כך של חיי, עד שאינני יכול לעמוד לפני הקב"ה כאילו הוא חייב לי הצלה דווקא מן האתגר הזה.

מה שנותר בשליטתי אינו התוצאה, אלא האופן שבו אבחר לפגוש אותה.

יש ימים שבהם אי אפשר למדוד הצלחה באמצעות הישגים כלל. הניצחון עשוי להיות עצם היכולת לקום מן המיטה כשהכרת הטוב עדיין מלווה אותי; לאהוב את משפחתי; להוקיר את חבריי; להמשיך ללמוד; להמשיך ללמד; להמשיך לכתוב; ולסרב לוותר על האדם שאני מבקש להיות.

מה שמלמד אותי ירמיהו

ירמיהו מזכיר לי שהניצחון מעולם לא היה העיקר. הוא לא הציל את ירושלים, לא שכנע את בני דורו ולא מנע מן העולם שאהב להתמוטט סביבו. ואף על פי כן, המסורת היהודית מעולם לא ראתה בחייו כישלון. גדולתו לא נמדדה בתוצאה שאליה הגיע, אלא בנאמנות שבה נשא את השליחות שהקב"ה הפקיד בידיו.

הרמב"ם מבטא רעיון דומה בדיונו על הבחירה החופשית, כשהוא מביא את דבריו של ירמיהו במגילת איכה. האדם אינו שולט במהלך ההיסטוריה, במעשיהם של אחרים ואף לא ברבות מן הנסיבות המעצבות את חייו. אולם על דבר אחד הוא נדרש תמיד לתת דין וחשבון: על הבחירות שהוא עצמו עושה בתגובה למציאות. הנביא שלא יכול היה לשלוט בגורלה של ירושלים עדיין היה אחראי לדבר האחד שתמיד היה בידיו לתת – לבחירותיו שלו. וכך גם אנחנו.

זהו הלקח שאני מבקש לשאת עמי.

אינני יכול לשלוט בדרך שבה מחלתי תפתח. אינני יכול לקבוע היכן יסתיים המסע. מה שכן נתון לבחירתי הוא האופן שבו אצמד בו: האם אבחר בהכרת הטוב במקום במרירות; האם אמשיך לאהוב את האנשים היקרים לי; והאם אשאיר נאמן לאחריות שהקב"ה מטיל עליי היום, במקום להיות שבוי בפחד מפני המחר.

אולי צ'רצ'יל וירמיהו לימדו, כל אחד בדרך, את אותו שיעור.

"אם אתה עובר בגיהנום – המשיך ללכת".

לא משום שאתה יודע שתנצח. לא משום שההצלחה מובטחת. אלא משום שלעתים, הנאמנות חשובה מן הניצחון, והיא אף הישג גדול ממנו. ירמיהו מעולם לא ניצח במערכה שלשמה נשלח. ואף על פי כן, אלפי שנים לאחר מכן, אין אנו זוכרים אותו בזכות ניצחון כלשהו. אנו זוכרים אותו בזכות נאמנותו.

ואולי, מלכתחילה, זה היה הניצחון האמיתי.

was sent to fight. Yet thousands of years later, we still remember his faithfulness.

Perhaps that was the victory all along.